

*„Prin rugăciune și credință spre cinstea altarelor; să ne
rugăm pentru beatificarea episcopilor greco-catolici,
morți în faimă de martiri sub regimul comunist*

LUNA MAI, LUNA MĂRIEI

CALEA DESĂVÂRȘIRII

Revistă de spiritualitatea și de cultură creștină a Societății

„EPISCOP DR. IOAN SUCIU”

Anul XVIII Nr. 5 (209) mai 2011

Luna mai, luna Sfintei Preacurate

În Biserica Catolică cea mai frumoasă dintre lunile anului, luna în care toată natura se trezește la o nouă viață, luna mai, este închinată cinstirii Sfintei Preacurate, celei mai frumoase flori care a înflorit în grădina Bisericii.

Această tradiție a început cu vreo două secole în urmă, la Roma. Într-o seară câțiva copii s-au adunat în fața unei statui a Neprihănitei Fecioare și s-au rugat. Au făcut la fel și în seara următoare, apoi, seară de seară.

Grupul de copii a devenit tot mai numeros. N-au întârzia să i se alăture mamele copiilor, familiile lor. LUNA MARIEI LUASE FIINȚĂ.

Papa Pius al VII-lea printr-un decret din 21 martie 1815 a acordat indulgență de 300 de zile pentru toți credincioșii care vor cinsti pe Preacurata în luna mai, prin rugăciuni și fapte bune. Indulgență pleneră s-a acordat celor care în cursul lunii mai se vor mărturisi, se vor cumineca și se vor ruga pentru intențiile Sfântului Părinte.

Luna mai este un dar deosebit al Maicii Domnului. Să nu-l irosim. Să mergem la Maria, la școala ei, și ea va fi învățătoarea cerească a vieții noastre creștine.

Papa Paul al VI-lea (1963-1978) scrie: „*Dacă luna mai este luna minunată a florilor aducătoare de roade pentru masa fiilor lui Dumnezeu, este luna înfloririi spirituale în toate sufletele care se apropie de Maica Domnului, reproducând în fi trăsăturile spirituale ale Fiului*” (Marialis cultus, 57).

Conciliul Ecumenic Vatican II, prin constituția dogmatică „*Lumen gentium*”, cap. VIII, a acordat Preacuratei, în Biserică, un loc de cel mai înalt grad: „*Fecioară Maria, Mamă a lui Dumnezeu, a cooperat într-un mod cu totul deosebit la opera Mântuitorului, prin ascultare, credință, speranță și iubire aprinsă, pentru a reda sufletelor viață supranaturală*” (Conciliul Ecumenic Vatican II, Ed. Arhiepiscopiei Romano-Catolice de București, p.92).

Papa Ioan Paul al II-lea, prin iubirea pentru Preacurata, iubire de o largă dimensiune, a însemnat un mare dar pentru Biserică. În manuscrisele sale, scriind despre sfințenie pentru seminariști, preoți și episcopi, recomanda a se consfinți Preacuratei luând ca model pe Sf. Ludovic Maria Grignon de Montfort. Papa însuși a avut acest model, pontificatul său fiind pus în mâinile sfinte și ocrotitoare ale Mariei: „*Totus tuus ego sum*” (Sunt cu totul al tău). Evlavia aceasta înseamnă a ne dăruia cu totul Sfintei Fecioare, sufletul, cu toate puterile sale, bunurile noastre interioare și spirituale, virtuțile și toate faptele noastre bune, trecute, prezente și viitoare, fără a aștepta vreo răsplată, din dorința de a-L cinsti pe Isus Cristos prin Ea. Dar nu este doar o simplă consfințire, este un apel la convertire, pentru a sta la înălțimea credinței adevărate, cu Maria la picioarele Crucii.

Modelul Sfântului Părinte de viață închinată Preacuratei este un model și o chemare pentru fiecare credincios și pentru Reuniunea Mariană.

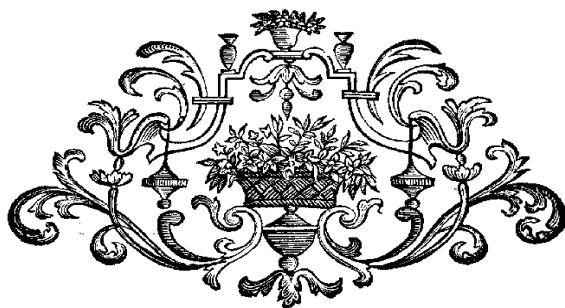
CALEA DESĂVÂRȘIRII

Despre modestie și tăcere

Citim în viața Sfântul Francisc Xaveriu că făcea mai multe roade în suflete prin vorba lui mereu controlată. Sfântul Bernard spune că adesea în societate nu auzim decât glume, hohote de râs și cuvinte în vânt. Trebuie să fim atenți să nu jignim pe nimeni prin cuvintele noastre, ele atacă pe ascuns sufletul celui alt, se poate glumi fără a răni.

Din arta de a înlătura din convorbiri nepolitețea și vulgaritatea, de a controla expresia, se poate vedea valoarea celui care vorbește.

Părintele spiritual
din Alfonso Rodriquez, SJ
“Calea Desăvârșirii Creștine”, vol. I,
Oradea 1933

S U M A R

Editorial.....	2	Pagini bilingve.....	10
<i>Sentire cum Ecclesia</i>	4	Demonologia creștină	
Beatificarea Papei Ioan Paul		revelație, tradiție și rațiune.....	13
al II-lea.....	8	Papa Paul al VI-lea.....	18
Ep. Valeriu Traian Frențiu.....	7	Ruga lui Ioan.....	20

Sentire cum Ecclesia **Mai**

E cer de sticlă albăstrie?
Pământ cu frumoase constelații
de flori, cu belșug de arome cu
sâni de petale?

E câmpie înflorită,
plesnet de muguri, de roze,
diluviu de parfum pe hotare și-n
sanctuare?

E cântec de vesele
păsărele în preajmă de cuiburi
cu calde mărgelușe?

Așa este luna mai:
exaltare a cerului, fior al
pământului! Dar nu-i adevăratul
mai. El este în noi, o înflorire a
inimii, o tresărire a sufletului,
o lucire a credinței în văzduhul
lăuntric, o închinare vie ca să
deslușim în noi virtuțile celei
mai sfinte dintre creaturi, a
Maicii Domnului, MARIA.

Ep. Ioan SUCIU

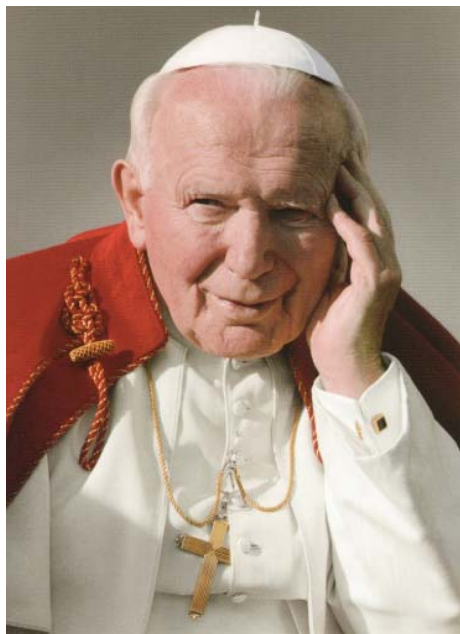
Beatificarea Papei Ioan Paul al II-lea

Papa Ioan Paul al II-lea a fost proclamat „fericit” de succesorul său, Papa Benedict al XVI-lea, în cadrul slujbei de beatificare de la Vatican, duminică, 1 mai, cu o participare fără precedent a publicului, un milion și jumătate de pelerini.

„De-acum înainte, Papa Ioan Paul al II-lea va fi numit <fericitul>” (beatus), a afirmat Suveranul Pontif, care a stabilit ca ziua de pomenire a *Fericitului* să fie la data de 22 octombrie, în amintirea zilei în care acesta și-a început pontificatul, în 1978.

„El a redat creștinismului adevărata sa față, cea de religie a păcii”, a spus Benedict al XVI-lea. „El a fost primul care a pus în practică îndemnul către creștini: <Nu vă fie frică! Deschideți larg porțile pentru Cristos!>”.

„Papa Ioan Paul al II-lea a reușit să deschidă către Cristos societatea, cultura, sistemele politice și economia, întorcând în favoarea creștinismului, cu o forță de titan pe care i-a dat-o Dumnezeu, un val ce părea ireversibil. Prin mărturia sa de credință, dragoste și curaj apostolic, însoțite de o mare carismă umană, acest exemplar fiu al Poloniei i-a ajutat pe credincioșii din toată lumea să nu se teamă să fie numiți creștini, să aparțină Bisericii, să vorbească despre Biblie”, a spus Papa în predica sa.

Beatificarea este ultimul pas înainte de sanctificare, respectiv declararea de sfânt. Temeiul beatificării este un miracol despre care se spune că Papa Ioan Paul al II-lea l-a făcut după moarte, vindecând de boala Parkinson o călugăriță franceză, Marie Simon-Pierre, care s-a rugat ca spiritul lui să intervină astfel încât rugăciunile ei să fie ascultate.

Pentru sanctificare este nevoie și de un al doilea miracol.

La Sfânta Liturghie din Piața San Pietro a fost adusă o fiolă cu sângele Papei într-un relicvar special de argint.

Este prima dată în istoria

(continuare în pag. 6)

(urmare din pag. 5)

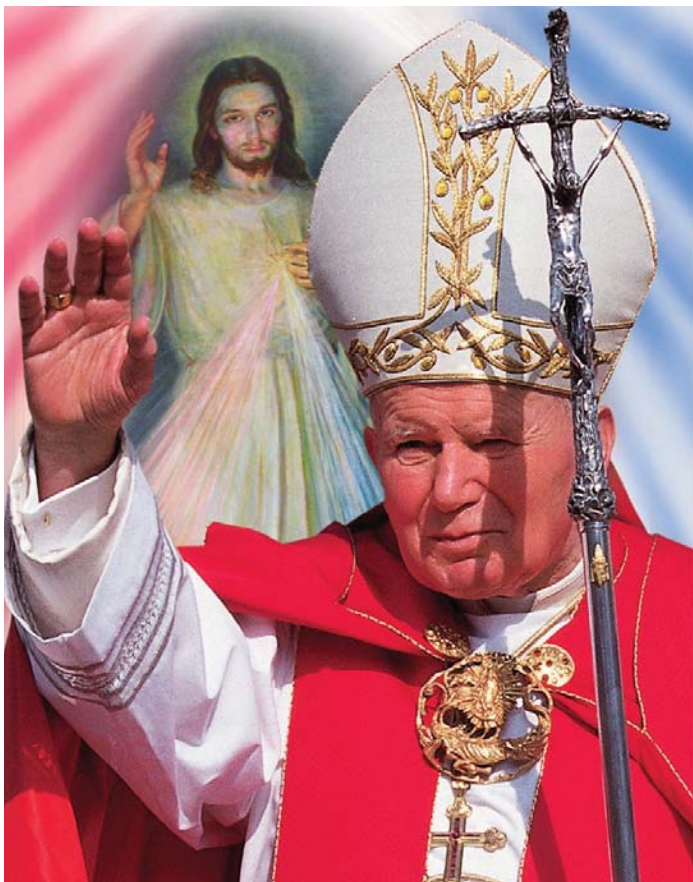
Bisericii Catolice când un Papă își beatifică predecesorul, după cum remarcabilă este viteza cu care procesul de beatificare a avut loc, ținând cont că Ioan Paul al II-lea a murit în 2005. Încă de la ceremonia funeraliilor a fost lansată chemarea „*Santo subito!*” (*Să fie declarat imediat sfânt*).

Papa Ioan Paul al II-lea era omul credinței, o stâncă. Ne-a arătat că pentru a-i putea iubi pe toți, trebuie să te sprijini pe stâncă, adică pe Cristos. Când a fost ales Papă, nu doar Biserica era în criză, ci întreaga Europă, tinerii. Însăși noțiunea de libertate. În epoca ateismului pericolul era diferența între credință și trăirea ei efectivă, zi de zi. Atunci a venit mesajul Papei: „*Nu vă fie teamă! Pentru că Domnul cel Înviat este cu noi*”. Acest îndemn continuă să ne încurajeze ca și cum ar fi pronunțat astăzi.

Mulțimea vine cu mare recunoștință să mulțumească Fericitului Ioan Paul al II-lea, căci a

văzut dincolo de chipul Cardinalului polonez, figura lui Petru care aparține tuturor.

După încheierea Sfintei

Liturghii, Papa Benedict al XVI-lea împreună cu Cardinalii cu care a oficiat slujba au intrat în Bazilică pentru a venera rămășițele pământești ale Papei Ioan Paul al II-lea. Sicriul va fi păstrat în Capela „San Sebastian” a Bazilicii.

M.P.

Episcopul Martir Valeriu Traian Frențiu

În *Scrisoarea* la începutul anului dedicat preoților, Papa Benedict al XVI-lea a consemnat: „*Biserica are nevoie de preoți sfinți, de slujitori care să-i ajute pe credincioși să trăiască iubirea îndurătoare a Domnului și care să fie martori convinși ai Acestor*”.

Unasemenea om, unul dintre marii arhieriei ai Bisericii Greco-Catolice, PREOTUL, EPISCOPUL, OMUL de CULTURĂ și MĂRTURISITORUL Bisericii Române Unite cu Roma, a fost Înaltul Preasfințit, Episcop al Orăzii-Mari, dr. Valeriu Traian Frențiu. Cinci decenii de-a rândul a purtat sutana ecleziastică cu cinste și demnitate!

S-a născut la 25 aprilie 1875 într-o distinsă familie preotească. Tatăl său, Ioachim Frențiu, paroh și asesor consistorial, a fost un om blând, bun, cu chipul tot timpul luminat de un zâmbet. Mama, Rozalia, o femeie energică și hotărâtă, care imprimă copiilor săi nu numai trăsăturile unui obraz distins, ci și o parte din trăsăturile ei sufletești.

Valeriu Traian Frențiu urmează Liceul „Sf. Vasile” din Blaj și Teologia la Budapesta. La sfârșitul celor patru ani de studii, este hirotonit preot celib, la 20 septembrie 1898. Alți patru ani, la „Institutul Augustinian” din Viena, îi încununează cu un doctorat în teologie (1902), dar și cu experiență pastorală la garnizoana de ostași români din Capitala Imperială.

Întors acasă, stă doi ani în cancelaria Eparhiei Lugojului și, în 1904, la 29 de ani, este numit paroh

și protopop în Orăștie. În cei 8 ani petrecuți aici s-a ostenit mult pentru dezvoltarea evlaviei și a vieții sufletești a credincioșilor. Predică chiar de cinci ori pe zi, vizitează parohiile, controlează învățământul, sfătuiește, cu unicul gând de a fi folositor Bisericii și nației.

Abia instalat la Hațeg în calitate de protopop și vicar episcopal, este ridicat, în 4 noiembrie 1912, în înalta treaptă de Episcop al Lugojului. Lasă moștenire celebrarea zilnică a Sf. Liturghii, ținerea regulată a predicilor, introduce Exercițiile spirituale pentru preoți, catehizarea în școli. Tot aici pune în funcție „Seminarul Teologic” a cărui înființare o făcuse antecesorul său, Episcopul Demetriu Radu. A sprijinit presa bună și propaganda culturală la popor, deschizând la Lugoj o librărie diecezană. A deschis ateliere cu internat pentru ucenici, „Școala Normală de Fete, prima în fostul Imperiu Austro-Ungar!

La 23 februarie 1922 a fost numit urmaș al Episcopului Martir Demetriu Radu și consacrat ca Episcop al Diecezei de Oradea la 3 mai în același an.

Începe urcușul greu în fața lui Dumnezeu și al oamenilor. Dieceza cuprindea un teritoriu vast, de la Arad, Satu Mare, Valea lui Mihai, Carei, Valea Crișurilor până la Oradea. Pe aici trecuseră mari episcopi: Ignăție Dărăbant, Samuil Vulcan, Vasile Erdely, Mihai Pavel și impunătorul Demetriu Radu. Toți au lăsat admirabile moșteniri și nu era ușor să le mulțumești memoria.

(continuare în pag. 8)

(urmare din pag. 7)

Episcopul Valeriu Traian Frențiu a căutat să ridice sufletele, să le întărească credința, să reclădească ordinea, viața religioasă și morala zguduită după Primul Război Mondial.

Edificiul spiritual în planul Sfinției Sale se reazemă pe doi piloni: Euharistia și cultul Sf. Fecioare Maria.

Deschide porțile bisericilor închise toată săptămâna, dă glas clopotelor, face din casa Domnului visterie de haruri prin celebrarea zilnică a Sf. Liturghii, spovadă, Sf. Euharistie, cultul Preasfintei Inimi a lui Isus. Au fost introduse în cult și devoțiunile față de Sf. Anton de Padova și Sf. Tereza de Pruncul Isus, procesiunile euharistice.

În același timp cultul Sf. Fecioare Maria ia un avânt deosebit. Se înființează Reuniuni Mariane în toate parohiile Diecezei, iar între 1-15 august, an de an, seară de seară, se cântă „*Paraclisul Maicii Domnului*”. Apar și reuniunile Sf. Rozar, crește frecvența pelerinajelor. Mariapocs, vestitul loc de pelerinaj, după trasarea granițelor de vest, rămâne în Ungaria. Episcopul Frențiu a găsit două localități: Zaláu în județul Sălaj și Drăgești în Bihor, ca centre de pelerinaj, frecventate în număr crescând de pelerini.

La chemarea Episcopului, au venit în Dieceză Ordine călugărești: Asumptioniștii, cărora le-a încredințat educația elevelor și elevilor de la școlile confesionale din Beiuș. La Oradea au fost aduși Frații Școlilor Creștine, cărora li s-a încredințat educația elevilor normaliști, iar călugărițelor din Ordinul Notre Dame, educația fetelor,

deschizând un pension, un liceu de fete și o grădiniță. Ordinul Franciscan a fost adus pentru pastorație, atât în Oradea, cât și în satele din jurul Drăgeștilor.

Prin așezarea acestor Ordine călugărești, Biserica primește forțe de muncă, deschide drumuri noi în toate compartimentele vieții umane: educație, cultură, publicistică etc. La Oradea introduce noul în cântecul liturgic: orchestra care acompaniază corul.

Școlile confesionale greco-catolice au fost deschise tuturor, de orice naționalitate sau confesiune, de aceea foarte mulți intelectuali își datorează destinul lor Ep. Valeriu Traian Frențiu.

Gândul Preasfinției Sale se îndrepta către clerul tânăr. Clădirea vechiului Seminar fiind puțin corespunzătoare, în 1922 deschide

(continuare în pag. 9)

(urmare din pag. 8)

clădirea noului Seminar pe care îl ridică la rang de Academie Teologică.

Pregătirea intelectuală a viitorilor preoți are astfel toate înlesnirile: cursuri metodice cu profesori devotați catedrelor, lucrări practice, deprinderi catehetice, oratorie, etc. Preoții, fie la oraș sau la sate, sunt chemați să-și dezvolte partea suflască a activităților lor: Sfânta Liturghie, rugăciunea, meditația, Exercițiile spirituale, pentru reîmprospătarea principiilor teologice, morale și pastorale.

Episcopul Valeriu Traian Frențiu a fost și un bun gospodar, înzestrat cu spirit practic și realist. Se repară vechile clădiri și biserici. În cuprinsul Diecezei a zidit 14 biserici și a dat ajutoare în bani și materiale pentru alte 20. A cumpărat case parohiale, a înzestrat cu odăjdii toate bisericile din raza domeniului. A introdus iluminatul electric în unele biserici și clădiri. În locul fostei „Școli Normale” ridicată de Episcopul Radu, clădește o monumentală construcție cu trei fațade; una spre strada principală, a doua spre Catedrală și a treia spre strada Ep. M. Pavel. Acolo funcționează „Școala Normală”, cu laboratoare moderne, bibliotecă, sală festivă etc. După ce reface clădirea Seminarului în 1924, a zidurilor roșii puse sub acoperiș de Episcopul Radu, după patru ani, peste vechiul etaj, ridică încă unul. Fațada dinspre stradă devine impozantă prin decorațiunile în stil românesc.

În zona Finiș se construiește o linie ferată, atelier-depozit, o stupărie, pescărie, se exploatează lemnul. La Remeți, fabrica de cherestea, la

Stâna de Vale, stațiune climaterică, se construiesc două hoteluri moderne cu tot confortul: iluminat electric, apă rece și caldă în cele 100 de camere parchetate. Vizitatorii sosesc prin mijloace moderne de comunicație sau cu trenulețul pe linia mică desprinsă din linia ferată Oradea-Cluj. Tot aici înființează o grădină botanică subalpină, realizată și condusă de profesorul universitar Alexandru Borza, preot al Bisericii noastre, grădină pe care o pune la dispoziția Universității „Regele Ferdinand” din Cluj. Stâna de Vale are biserică și preot și suficient spirit creștin pentru a se deosebi de alte stațiuni climaterice.

Episcopul Frențiu a fost un Mecena al culturii. Datorită sprijinului său material, se editează manuale școlare, de teologie, studii, literatură beletristică. La inițiativa Reuniunii Mariane, în 1925 face să apară revista „*Vestitorul*”. A susținut material revista „*Cele trei Crișuri*” și înființarea „*Teatrului de Vest*”.

Membru în Senatul României, purtător de onoare al Ordinului Legiunii de Onoare, și-a adus contribuția alături de ceilalți ierarhi greco-catolici la toate legile privind viața religioasă, inclusiv la încheierea Concordatului cu Sfântul Scaun.

În 1927, când a organizat aniversarea de 150 de ani de la înființarea Episcopiei Greco-Catolice de Oradea, Papa Pius al XI-lea i-a acordat „*Paliul sacru*”. Această aniversare a fost eternizată printr-o inscripție pe peretele de nord al Catedralei, cu data înființării și numele Episcopului Valeriu

(continuare în pag. 12)

PAGES BILINGUES

Association des Amis de l'Église Gréco-Catholique de Roumanie, Blaj

“C’est ce que derange qui fait vivre”

Cardinal Alexandru Todea

Rencontres avec Mgr. Vasile Hossu, évêque d’Oradea

L'Evêque Vasile Hossu allie aisance aristocratique, grande simplicité, confiance profonde en Dieu et impensé bonté (on lui reproche quelque fois). Il nous confie: „*Nous sortons de la période de persécution avec un complexe d'infériorité. Autrofois, nos écoles étaient les meilleures et du fait de leur fermeture et de la spoliation, toute notre réputation s'est trouvee perdue*”.

„**Vos êtes venus et vous nous avez redonne l'espoir**”.

„Je suis optimiste quant a la réconciliation. Par exemple, la nouvelle église des franciscain est fréquentée par des chrétiens de toutes sortes. Il y a des orthodoxes parmi eux et aussi des ex-indifférents. Ils disent: <*J'aime l'église, la liturgie, le prêche, je veux prier*>. Un protopope orthodoxe de mes amis m'a fait la proposition suivante: <Un jour, vous pourriez entrer dans la cathédrale (gréco-catholique, toujours occupée) sans faire de tapage, nous ferions ensemble une prière pour la paix, la réussite de l'œcuménisme et un Te Deum. Puis, si tous se passe bien, nous aurions le droit de célébrer une mese alternative. Puis, après années, la cathédrale pourrait être restituée...>.

Francois: <*Tout cela est bien, mais convenez que la Hierarchie garde une attitude tres hostile*>.

Mgr. Hossu montre son verre et dit: <*C'est une différence du point de vue, vous, vous voyez le verre a moitie vide, moi, le verre a moitie plein*>.

Les Roumains ont beaucoup d'humour. Mgr. Hossu aime raconter cette anecdote : Au cours d'une réunion, il mangeait des crêpes avec l'évêque orthodoxe Plămădeală. Mgr. Hossu insistait pur qu'il réprime une crêpe. Réponse de Mgr. Plămădeală: <*Je ne peux pas accepter, si je reprends une crêpe, vous allez me demander une cathédrale!*>.

Le Père Tătaru a pris a Oradea la fonction de Vicaire General et termine tambour battant l'église en chantier de puis 2 ans. On y célèbre 3 messes chaque dimanche, qui rassemblent chacune 800 fideles. Il va attaquer la construction d'un monastère franciscain juste a cote et donne un nouvel essor a son noviciat.

Nous sommes invites avec lui chez a *Otilia et Eugen Bălaș*, lui médecin chef a l'hôpital, elle professeur de roumain en retraite, ceux-là qui ont accueilli les premiers professeurs bénévoles perdus dans la ville. Otilia nous sert un festin et achaque passage ce sera le même cérémonial, avec des plats en quantité préparaes amoureusement et au moins tris déserts. Nous sommes confus d'une telle abondance, mais pas question de ne pas y faire honneur! **(a suivre)**

„Ceea ce ne deranjează ne face să trăim”

Cardinal Alexandru Todea

Întâlniri cu Mgr. Vasile Hossu, Episcop de Oradea

Episcopul Vasile Hossu se remarcă printr-o dezinvoltură aristocratică, era de o mare simplitate, avea o încredere profundă în Dumnezeu și era de o imensă bunătate (i se reproșa adeseori). El ne-a destăinuit: *„Noi am ieșit din anii de persecuție cu un complex de inferioritate. Odinioară, școlile noastre erau cele mai bune, de la închiderea și depozedarea lor, toată reputația noastră s-a pierdut”*.

„Voi ați venit ca să ne redați speranța”

„Eu sunt optimist în privința reconcilierii. De exemplu, noua biserică franciscană este frecventată de tot felul de creștini. Sunt ortodocși printre ei și de asemenea indiferenți. Ei spun; *<Iubesc biserica, Sf. Liturghie, predica, vreau să mă rog>*. Un protopop ortodox dintre prietenii mei mi-a făcut următoarea propunere: *<Într-o zi veți putea intra în Catedrală (a greco-catolicilor, tot timpul ocupată), fără să faceți scandal, vom face împreună o rugăciune pentru pace, o reușită a ecumenismului, și un Te Deum. Apoi, dacă totul va fi bine, vom avea dreptul să celebrăm Sf. Liturghie alternativ. După câțiva ani Catedrala va putea fi restituită>*.

Francois: *<Toate acestea sunt bune, dar fiți prudent ca Ierarhia are o atitudine ostilă>*.

Mgr. Hossu arată paharul său și zise: *<Este un punct de vedere diferit, voi, voi vedeți jumătatea goală a paharului, eu, jumătatea plină>*.

Românii au mult umor. Episcopului Hossu îi plăcea să povestească o întâmplare. În timpul unei reuniuni, mânca clătite cu Episcopul ortodox Plămădeală. Mgr. Hossu insistă să mai servească o clătită. Răspunsul Mgr. Plămădeală: *<Nu pot să accept, dacă mai iau o clătită, îmi veți cere o Catedrală>*.

Părintele Tătaru avea la Oradea funcția de Vicar General și a luat în grija sa biserica în șantier de mai bine de 2 ani. Acolo celebra trei Sf. Liturghii în fiecare duminică, la fiecare fiind 800 de credincioși. El va atașa la construcție o mănăstire franciscană și va da un nou zbor noviciatului său.

Am fost invitați la Eugen și Otilia Bălaș, el medic, director de spital, ea profesoară de română pensionară, ei au fost aceia care au primit primii profesori de franceză voluntari, pierduți în oraș. Ni s-a servit un ospăț, și la fiecare trecere va fi așa, cu multe platouri pregătite cu dragoste și cu nu mai puțin de trei deserturi. Noi eram încurcați la o astfel de abundență, dar nu era o chestiune ca să nu putem face față!”

(va urma)

(urmare din pag. 9)

Traian Frențiu și al Regelui Ferdinand.

În 1928 a organizat și patronat aniversarea Centenarului Liceului „*Samuil Vulcan*” din Beiuș, eveniment cultural de amploare și prin participanți, printre care s-a numărat și generalul francez Berthelot.

Parte din succesele Episcopului s-au datorat și colaboratorilor pe care a știut să-i aleagă. S-a înconjurat de oameni luminați, oameni de valoare, preoți, literați, economiști, administratori. În fruntea acestora a fost și Episcopul auxiliar Ioan Suciu, apoi Pr. Fluieraș, canonic și director al Liceului „*Samuil Vulcan*”, Pr. Aloisie Tăutu, animator al Reuniunilor Mariane și Pr. Coriolan Tămăian, profesor de teologie, prefect de studii la Seminar și rector.

Dintre colaboratorii Preasfinției Sale se profilează silueta înaltă, cu reflexe hotărâte în priviri, a administratorului domeniului Episcopiei, inginerul Demetriu Marian, nepot al Episcopului Demetriu Radu. Prin muncă și devotament în administrarea domeniului, a dus la bilanțuri favorabile și a pus la dispoziția Înalțului Păstor sumele reclamate de atâtea nevoi ale Bisericii.

Episcopul Valeriu Traian Frențiu a fost un bun păstor, s-a opus public în 1940 Diktatului de la Viena, drept pentru care a trebuit să se stabilească la Beiuș.

În noaptea de 28 octombrie 1948, este arestat împreună cu ceilalți Episcopi greco-catolici pentru

fidelitatea față de Cristos și Biserica Romei și neacceptarea de a trece la ortodoxie. A fost ridicat din Capela Palatului Episcopiei, capelă înzestrată de însuși Episcopul, cu iconostas și picturi de valoare.

Toți Episcopii greco-catolici au fost închiși în vila Patriarhului ortodox de la Dragoslavele, izolați, ruși de lume. Rabdă de foame și frig, dar un au cedat presiunilor venite din partea Bisericii Ortodoxe.

Înalt Preasfinția Sa Valeriu Traian Frențiu avea 73 de ani, era bolnav, dar senin și încrezător, fericit când putea oficia Sfânta Liturghie.

De la Dragoslavele Episcopii au fost întemnițați în închisoarea din Sighet și supuși unui regim de exterminare.

Se stinge din viață la 11 iunie 1952, iar trupul său este aruncat într-o groapă comună din *Cimitirul Săracilor* de pe malul Izei.

În cadrul unei ceremonii oficiată de Preasfinția Sa Virgil Bercea, la 13 mai 2007, când osemintele unor Episcopi au fost deshumate și aduse în cripta Catedralei, s-a adus o urnă cu pământ din *Cimitirul Săracilor*, în locul rămășițelor pământești ale Episcopului Frențiu.

Avem datoria și recunoștința sfântă de a nu înceta rugăciunile pentru acest mare preot cu viață autentic sfântă, apostol și martir al credinței, și pentru ceilalți Episcopi martiri ai Bisericii noastre, rugăciuni atât în particular, cât și în biserici, pentru ca aceștia să fie sanctificați.

Marcela MARIAN

„Demonologia creștină”

- revelație, tradiție și rațiune -

Apărută în 2010, în „*Galaxia Gutenberg*”, cartea Părintelui profesor Alexandru Buzalic, „*Demonologia creștină - revelație, tradiție și rațiune*”, - prezintă într-o sinteză teologică amplă universul răului, a îngerilor răi, în existența omenească, prezență atât de diferit înțeleasă, sau, în zilele noastre, chiar respinsă. Biblia, ne amintește autorul în „*Introducere*”, arată „*că întreaga creație e bună, fiind posibile și alegerile contrare binelui, pe care le pot face ființele dotate cu capacități intelectual-volitive, aflate în libertate totală a exercitării tuturor facultăților cu care au fost înzestrate: îngerii și oamenii*”. Categorie, „*existența lumii nevăzute rămâne un adevăr de credință*”, de aceea o parte a teologiei este dedicată acestei realități spirituale nevăzute: *angeologia și demonologia*, cea din urmă fiind „*dedicată prezentării adevărului despre existența și acțiunea îngerilor decăzuți*”, cunoscuți prin termenii: diavol, demon sau spirit rău.

PSS Virgil Bercea deschide volumul prin „*Cuvânt înainte*” în care atinge componentele esențiale ale lucrării, de la „*aspectul existențial*” al răului, care lovește omul și societatea umană, la „*discursul filosofic*” și, în final, la „*identificarea răului personificat*” și atenția acordată subiectului în Conciliile Ecumenice și Magisteriul Bisericii, tratarea lui în lumina contextului cultural

contemporan, subliniind valoarea teologică a cărții. În același timp orientează cititorul, lectura lucrării nefiind ușoară, ea cere atenție sporită, deși se adresează nu numai teologilor, ci și publicului larg căruia îi oferă posibilitatea cunoașterii răului de pe pozițiile credinței creștine. Lupta spirituală a omului cu răul e o realitate, se duce între individ și sinele său și între oameni în societate.

Lucrarea Părintelui Alexandru Buzalic ne face cunoscută evoluția istorică a demonologiei în paralel cu cea a teologiei însăși, încât cunoașterea noastră despre credința Bisericii să fie cât mai deplină.

Cuprinsul cărții este tratat în trei capitole: 1. *Prezența răului în lume: rațiune și credință*; 2. *Revelația biblică, scrierile apocrife și literatura extra-biblică despre demoni*; 3. *Spiritele rele în interpretarea teologică*. La rândul lor, capitolele cuprind mai multe texte din care enumerăm câteva: *Răul ca realitate existențială, Răul și entitățile negative în cărțile Sfintei Scripturi, Scrierile apocrife, Evoluția demonologiei creștine, Lupta spirituală, Demonii în viața spirituală a omului, Posesiunea demonică și exorcizarea* etc. Ultimele pagini cuprind *Concluzii, Bibliografie, Indice de nume și Indice analitic*.

Din primul capitol reținem

(continuare în pag. 14)

că omul percepe „răul” sub aspecte diferite: ca *boală, suferință, infracțiune, injustiție, răul etic-moral* etc. În toate timpurile filozofia a încercat să dea o explicație la existența răului, foarte cunoscută fiind concepția dualistă care susține că alături de bine ființează și răul. Filozofii premergători creștinismului care s-au oprit asupra acestui subiect cu precădere sunt Platon (427 î.Cr. - 347 î. Cr.), Aristotel (384 î.Cr. - 322 î.Cr. și Parmenides (450 î.Cr.), cărora nu le era străină ideea că întreaga existență se datorează Binelui care o generează și unui singur principiu creator care este bun, deci răul nu poate fi în esența lucrurilor. Interpretarea creștină a răului este diferită. „*Dumnezeu este absolut și acest atribut privește și bunătatea absolută*”, cauza răului se află „*în entitățile capabile de viață intelectuală și voință liberă*”, care nu sunt decât oamenii și îngerii. Biserica explică existența răului datorită păcatului oamenilor, pe care, pentru a-l învinge, Isus Cristos a murit pe cruce și a înviat. Atotputernic și bun, „*Dumnezeu nu ar permite răul, dacă din rău nu ar scoate binele*”, fapt realizat prin moartea și învierea lui Cristos. Dumnezeu este stăpânul vieții omului, diavolul nu are putere asupra sufletului acestuia, dar îl poate ispiti și lovi.

Atât *Vechiul*, cât și *Noul Testament* consemnează prezența răului în lume, în *Vechiul Testament* sunt numeroși termeni pentru a-l

denumi. Oricare ar fi însă denumirea „*spiritele rele se caracterizează prin dușmănia față de Dumnezeu și se împotrivesc planului de mântuire*”. *Noul Testament* prezintă „*o demonologie diferită de concepția veterotestamentară*”. Satan este căpetenia demonilor care pot poseda oamenii, fac minuni false, cauzează îmbolnăviri și suferințe. Satan este dușmanul lui Isus Cristos, se opune actului mântuirii omului îndemnându-l să nu asculte de Dumnezeu și să nu accepte Evanghelia, influențează gândul omului, îl îndeamnă la păcat. Diavolul a fost biruit de Isus Cristos, dar, până la „*a doua venire*”, el încă mai lucrează. Și în *Noul Testament* termenii demonologiei sunt destul de numeroși, pe lângă satan și diavol, reținem în atenție *Antihristul*, personaj concret, omul opus lui Cristos și credincioșilor Lui, om care acționează în istorie și este potrivnic creștinismului.

Părintele Alexandru Buzalic consacră câteva subcapitole scrierilor apocrife și tradiției orale, în care apar elemente ale demonologiei care nu contravin adevărului relevat în textele canonice, și demonologiei islamice, subliniind diferențele și asemănările față de creștinism. Textele apocrife sunt redactate în diferite limbi: aramaică, ebraică, greacă, latină, arabă, coptă, siriacă și au fost scrise între secolele I î.Cr. - IV d.Cr, „*în ambientul iudeo-creștin antic*”. Elementele exterioare:

(continuare în pag. 15)

mituri din universul greco-latin, din Orientul Apropiat, credințe populare arhaice, superstiții, imaginația celui ce scrie, toate obligă la o lectură atentă și critică a acestor texte.

De reținut e faptul că și în textele apocrife Preasfânta Fecioară Maria este considerată protectoare și mijlocitoare, înzestrată cu puteri asupra spiritelor rele.

Capitolul al III-lea, cel care tratează *Spiritele rele în interpretarea teologică*, este cel mai amplu. Autorul prezintă evoluția cronologică a demonologiei de la Biserica primară până azi, cuprinzând un conținut dintr-un spațiu și dintr-un timp vast, cu titlurile: *Biserica primară și a perioadei apostolice*, *Demonologia patristică*, *Demonologia medievală*, *Demonologia în teologia modernă și contemporană*, *Poziția magisterială (Conciliile Ecumenice)*, *Reflecție sistematică asupra demonologiei creștine*, *Lupta spirituală*.

Izvoarele demonologiei creștine se găsesc în tradiția iudaică. În viața publică a lui Isus „răul” intervine pentru a împiedeca planul lui Dumnezeu pentru mântuirea omului. A început cu Irod.

Biserica primară avea Sacramentele instituite de Isus, transmiterea harurilor și puterea de exorcizare. Acțiunea Bisericii se îndreptă spre vestirea Evangheliei la toate popoarele - universalitatea Bisericii Catolice -, de aici confruntarea cu alte doctrine, inclusiv

în problema răului. Sf. Ignățiu de Antiohia (+107) este primul autor creștin care vorbește despre prezența lui satan. Din perioada patristică se pot reține mai mulți autori, ne oprim la câțiva: Irineu de Lyon (+202), Quintus Septimus Flores, supranumit Tertulian (cca.150-cca.220) și Origen (185-253/254, Augustin (354-430). Este perioada în care începe să se dezvolte teologia cu scrierile apologetice în care găsim însă și referiri despre demonologie. În concepția autorilor „îngerii decăzuți” introduc în lume răul, ei sunt cei care aduc neînțelegeri și dezbinări între creștini, căci satan acționează în funcție de împrejurări. Sacramentul Botezului prin exorcism eliberează persoana botezată de puterea Celui Rău și o face pătașă la viața divină. În timpul persecuției creștine martiriul era înțeles ca opoziție a lui satan față de planul lui Dumnezeu, persecutorii nefiind altceva decât Anricriști. Demonologia monastică cunoaște și ea în acest timp o bogată dezvoltare, un început al asceticii și misticii creștine.

Se încheie astfel Antichitatea, Europa se schimba, migrațiile unor popoare au dus la contacte cu alte culturi, cu o demonologie proprie, intrarea într-o altă perioadă istorică, în Evul Mediu, este deschisă și are în față un mare spațiu de misiune, cel ocupat de triburile germanice, slave și ungro-finice cu religii animiste și politeiste.

(continuare în pag. 16)

În Evul Mediu Europa continuă tradiția Antichității creștine, cu deosebire în spațiile neatinse de popoarele migratoare. În dezvoltarea demonologiei creștine Occidentul și Orientul își spun cuvântul prin Papa Grigore cel Mare (540-604) și Ioan Damaschinul (675-748), continuând de benedictini, care, în noua situație a Europei, prin mănăstirile lor, singurele centre de cultură, au păstrat și propagat cultura și civilizația creștină. Misionarii benedictini au readus creștinismul în întreaga Europă. Renașterea Bisericii și centralismul în jurul Romei se realizează odată cu încoronarea lui Carol cel Mare, la 800. Acum apar marile școli teologice, primele Universități întemeiate de Papi, cu sisteme filozofico-teologice definite, în care este dezvoltată și demonologia. Problematika răului e în mare atenție, puritatea credinței se impunea a fi păstrată. Sunt nume de mari teologi: Ioan Scottus Eurigena, Anselm de Canterbury (1033-1109), Pierre Abelard (1079-1142), dar și Sf. Francisc de Assisi (1181/1182/1226), întemeietorul Ordinului Franciscan și a spiritualității franciscane, dominate de căutarea voinței lui Dumnezeu și a bucuriei în „*simplitatea și măreția vieții cotidiene*”, Duns Scottus (1270-1308), Sf. Dominic (1170-1221), Toma de Aquino (1225-1274). De aici, drumul istoriei va duce spre epoca Renașterii.

Epoca Modernă situează omul în centrul atenției, *subiectivismul* și *relativismul* își spun cuvântul în toate domeniile vieții. Lumea creștină este

divizată în urma Schismei din 1054 și a Reformei protestante din secolul al XVI-lea, care a avut ca urmare apariția îndoielii în adevărul evanghelic și apariția de noi secte, a reminiscențelor și credințelor pre-creștine.

Marile descoperiri geografice și științifice, revoluțiile industriale au creat noi raporturi față de Dumnezeu și au condus la ateism. Apar ritualurile satanice, orgiile, magia. Inchiziția atât cea catolică, cât și cea protestantă uneori a alunecat în abuzuri, Biserica intervine împotriva răspândirii credințelor păgâne și a celor populare. Apar noi Ordine religioase, Sf. Ignățiu de Loyola (1491-1556), întemeietorul Ordinului Iezuit, creează *Exercițiile spirituale* ca prin care se întărește credința omului ca el să nu fie abătut din calea ce duce la desăvârșire și la mântuire. Marii predicatori ca Jaques-Benigne Bossuet (1627-1704) vorbesc despre căderea îngerilor și acțiunile demonice. Sf. Ioan al Crucii (1542-1591) reprezintă mistica și ascetica carmelitană, cere omului rațiune, susținând că prin intermediul imaginației satan poate pătrunde în adâncul sufletului.

Cu autoritatea ei, Biserica Catolică prin exercitarea Magisteriului a promulgat la toate Conciliile Ecumenice „*documente cu valoare teologică și canoane care au fost îmbrățișate de întreaga Biserică, indiferent de rit, mărturisirea de credință unitară a tuturor creștinilor fiind o condiție necesară a apartenenței la Biserica*

(continuare în pag. 17)

(urmare din pag. 8)

Catolică și garanția doctrinară garantată de continuitatea apostolică” (Alexandru Buzalic, „Demonologia creștină - revelație, tradiție și rațiune”, Ed. Galaxia Gutenberg, p.275). Conciliul Vatican II, în contextul cultural contemporan și în dorința de a face prezentă Biserica în lumea secularizată de azi, face în lucrările sale numeroase afirmații despre puterea răului în lume, despre păcat și opoziția diavolului față de planul mântuirii omului. În posmodernismul contemporan apar noi orientări în gândirea catolică datorită unor personalități de renume, ca istoricul Pierre Batiffol și filozoful Maurice Blondel. Papa Ioan Paul al II-lea, în Enciclica *Fides et Ratio*, pune în atenție importanța cunoașterii raționale în cadrul credinței.

Volumul „*Demonologia creștină - revelație, tradiție și rațiune*” - a Părintelui Alexandru Buzalic îmbogățește operele teologice, iar pentru cititorul laic reprezintă un pas important în cunoaștere corectă a unui adevăr de credință mai puțin înțeles și mult ocolit. Deși știm că răul există, nota optimistă precumpănește în carte. Învățătura Bisericii ne dă certitudinea că ne putem opune răului, fericirea și mântuirea sufletului nostru pot fi salvate. Și să ne rugăm mereu *Tatăl nostru* meditând mai mult asupra cuvintelor „și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne mântuiește de cel rău”, iar prin *Crez* să-L mărturisim pe Dumnezeu, *creatorul văzutei și nevăzutei*”.

Otilia BĂLAȘ

Rugăciune pentru a implora
haruri prin mijlocirea
Slujitorului lui Dumnezeu Papa
Ioan Paul al II-lea

**O, Sfântă Treime,
îți mulțumim pentru că ai dăruit
Bisericii**

**pe Papa Ioan Paul al II-lea
și pentru că ai făcut să
strălucească în el**

**iubirea ta părintească,
măreția Crucii lui Cristos
și splendoarea Spiritului de
iubire.**

**El, încrezându-se cu totul în
nemărginita ta îndurare
și în mijlocirea maternă a**

**Mariei,
ne-a dat o imagine vie a lui Isus
Bunul Păstor**

**și ne-a arătat sfințenia
ca măsură înaltă a vieții
creștinești de fiecare zi,
calea pentru a ajunge la
comuniunea veșnică cu tine.**

**Dăruiește-ne, prin mijlocirea
lui, după voința ta,
harul pe care ți-l implorăm,
în speranța ca el să fie înscris
cât mai curând**

în numărul sfinților tăi.

Amin.

Papa Paul al VI-lea (XIX)

Dialogul universal

„*Ecclesia suam*” a Papei Paul al VI-lea a fost gândită înainte de Conciliul Vatican II. Papa a știut că scopul Bisericii trebuia să fie deschiderea unui dialog cu lumea. În înțelesul său dialogul era o metodă a gândirii și a vieții, o gândire proprie temperamentului său. Papa dorea ca dialogul să devină un mijloc prin care Biserica să deschidă drumul regal al Evangheliei: „*Biserica trebuie să poarte dialog cu toți oamenii de bunăvoință, atât cu cei dinăuntrul ei, cât și cu cei dinafara ei. Nici o persoană nu este străină de inima Bisericii*”. Papa avea în vedere limitele acestui dialog: „...*ca cercurile concentrice în jurul unui centru, acolo unde mâna lui Dumnezeu ne-a așezat*”. Primul cerc, mare ca umanitatea, cu mulți ateii și comuniști, mai puțin legați de Biserică, în al doilea cerc, credincioșii religiilor necreștine, în al treilea, vecinii, creștinii separați de Roma, cercul ultim, cel de lângă centru, cuprinde poporul credincios din Biserica Romei, mamă și cap. Pentru fiecare Papa avea pregătit un dialog, o intenție.

Pentru realizarea acestui dialog, Papa a creat trei secretariate *Secretariatul pentru Unitatea Creștinilor*, *Secretariatul pentru*

necreștini și *Secretariatul pentru necredincioși*. Aceste secretariate asigurau multiplele contacte, reuniunile, pregăteau numeroase întâlniri și colocvii, înregistrau și publicau actele coordonate de interlocutori. După o lungă tăcere a Bisericii, venise timpul dialogului și a întâlnirilor. Biserica le vorbea lumii despre Dumnezeu și om, de drumul spre Dumnezeu pentru a-L regăsi.

Preoții, răbdători, devotați și plini de iubire, atingeau inteligența și inima oamenilor prin cuvintele lor, erau adevărații ambasadori ai Bisericii. Cardinalul Bea era , apoi Cardinalul Willebrands au fost artizanii ecumenismului în fruntea Secretariatului pentru Unitate. Cardinalul Pignedoli se ocupa de Secretariatul pentru Necreștini; o noutate era dialogul cu budiștii și cu islamul. Cardinalul Koenig conducea cu delicatețe discuțiile cu necredincioșii și cu responsabili comuniștilor, în același timp, la Viena, avea relații cu familii ortodoxe.

Paul al VI-lea cuprindea într-o privire orizonturile lumii și avea gesturi prin care trasa pe cer semnele Providenței pe care oamenii se străduiau să le descifreze. Primul a fost pelerinajul

(continuare în pag. 19)

în *Tara Sfântă*, în 4 ianuarie 1964. Proiectul acestui pelerinaj îl avea de mult timp în gând. Trebuia să fie un pelerinaj spiritual, *“un semn al rugăciunii, al penitenței și a înnoirii, pentru a oferi lui Cristos Biserica Sa, unică și sfântă, pentru a chema la ea, care este unică și sfântă, pe frații separați, pentru a implora îndurarea divină în favoarea păcii între oameni. pentru a-L implora pe Cristos să salveze omenirea”*. În același timp, era o poartă pentru ecumenism și dialog cu creștinii și cu necreștinii.

Trei zile a durat prezența Papei în *Tara Sfântă*. La intrarea în Ierusalim a fost așteptat la Poarta Damascului. Intrarea este greu de descris. În pofida prezenței Regelui Hussein, Papa, literalmente, era ridicat de mulțime și purtat de ea, străbătând Drumul Crucii până la Biserica Sfântului Mormânt. Bazilica era plină de oameni de tot felul: credincioși de toate riturile, prelați, călugărițe și călugări de toate culorile, beduini din garda regală responsabili cu protecția, jurnaliști și cameramani.

În mijlocul mulțimii, Papa a celebrat Sf. Liturghie cu emoție reținută. După consacrare un scurt-circuit a aprins numeroase cabluri în cupola Bazilicii, deasupra mormântului lui Cristos. Lumina s-a stins brusc. Un operator italian, dezechilibrat de moment a căzut deasupra unui grup de franciscani, trăgând un suport de susținere a

aparaturii. S-a creat un vacarm. O ploaie de flăcări înconjură altarul. Situația era explozivă, clădirea veche era în primejdie. Paul al VI-lea, netulburat continua Sf. Liturghie la lumina lumânării de pe altar. Un prelat oriental se forța să stingă flacăra care i-a cuprins cârja pastorală. După câteva minute de panică, totul a intrat în normal, Bazilica era iarăși luminată electric. Papa a ridicat vocea pentru a restabili calmul și a început să conducă rugăciunea asistenței.

Astfel s-a încheiat prima Sf. Liturghie a primului Papă venit în Palestina pentru a merge pe urmele pașilor lui Cristos. Ar fi putut fi o dramă. Niciodată serviciile de securitate ale unui șef de stat nu au fost puse la o astfel de încercare ca în pelerinajul din Iordania. Tot timpul Papa a fost înconjurat de mulțime de oameni, ajunsese să aibă în jur doar câțiva Cardinali dintre care doi erau octogenari.

Apoi a intrat în Israel. Atmosfera și condițiile s-au schimbat, precauția, măsurile de securitate și de control, foarte severe, erau la tot pasul. După vizita la Nazaret a revenit la Ierusalim, a vizitat Cenaclul și Biserica Adormirii Sfintei Fecioare. În 6 ianuarie Papa era la Betleem, primit cu mult entuziasm. A celebrat Sf. Liturghie la Altarul Magilor și a adresat șefilor de stat din 244 de țări un mesaj de pace.

(va urma)

Ruga lui Ioan

Karol Wojtila

Zvâcnetui inimii, când se saltă încet după privire
nu-l micșora - o, Mamă - dragostea n-o schimba,
iar în palmele transparente cu același val adu-l la mine.

El ți-a dat această rugă.

Sunt pescarul Ioan. Atât de puțin e-n mine de iubit.

Încă mai simt: la malul lacului - pietrișul îl am sub tălpi - și
deodată - El.

În mine de-acum Taina Lui n-o cuprinzi,
cu toate că visurile tale sunt ca mirtul de blânde.

Dar, dacă El a dorit „Mamă” să-ți zic -
rogu-te ca acest cuvânt să nu-ți pară prea mic.

E drept că nu e ușor să măsoari adâncimea cuvintelor
a căror dimensiune El ne-a inspirat-o,
ca în ele să se ascundă dragostea noastră toată.

„*Cuvinte de har*” - Rugăciuni din literatura universală, Antologie,
prezentare și prefață de Mihaela Voicu, Ed. Arhiepiscopiei Romano-
Catolice, București, 1993, p 191.

Colectivul redacțional:

Director: prof. Otilia BĂLAȘ

Secretar de redacție: Pr. Olimpiu TODOREAN

Redactori: Pr. Ioan ERDELI

Tehnoredactare computerizată: Pr. Olimpiu Todorean

Adresa: Redacția CALEA DESĂVÂRȘIRII
Str. Gen. Magheru, 3/5 - ORADEA -3700 (BH)